

Siktet inställt på medalj i OS

Världsmästare två gånger, Europamästare tre gånger. Visst är hon bäst när det gäller, Elisabet Gustafson. Hon är kirurg i Örebro och också stensäker skipper i det svenska curlinglaget, som just nu befinner sig i Japan med föresatsen att sopa hem en medalj i Nagano-OS.

Den första matchen i OS spelade hennes lag för två dagar sedan, den 9 februari. Finalen går den 15 februari klockan 12 lokal tid. Det klockslaget har hon haft uppskrivet i sin almanacka i ett par års tid, ända sedan OS-programmet spikades, något som avslöjar en hel del om hennes målinriktning.

Men trots alla framgångar hennes lag haft, håller hon kanadensiskorna för favoriter. »de är mest meriterade». Och i Kanada är curling en mycket stor sport med hundratusentals utövare.

»Ett underbart arbete»

Trots sin relativa ungdom, 33 år, och all tid hon lagt ner på sin sport har hon hunnit med att bli specialistkompetent kirurg – ett arbete hon stortrivs med.

Valet av specialitet var lätt.

– Jag gillar väldigt mycket att hålla på med händerna. Och så söker jag väl lite spänning. Det är ett underbart arbete.

I det ligger inte bara att kunna hjälpa människor. Hon lyfter även fram att arbetet »är som mer varierat, har en större bredd» än en del andra specialiteter.

Det lilla charmiga uttrycket »det är som ...» återkommer några gånger under intervjun och avslöjar hennes norrländska ursprung. För det är från Umeå hon kommer. Det var där hon i tonåren började spela curling.

– Och curlingen har funnits med som en del av mitt liv hela tiden sedan dess. Det har blivit en livsform att träna och hålla på med något annat än bara studier och jobbet, berättar hon.

Läkarstudierna, som hon bedrev i Umeå, avslutades 1990. Sin AT gjorde hon i Örebro och började sedan på kirurgen vid Regionsjukhuset där.

Hon har funderat en del på vilka likheter som finns mellan curlingen och kirurgen.

– Båda sakerna är ett lagarbete, man måste kunna samarbeta, men samtidigt är varje deltagares individuella prestation väldigt betydelsefull. Det är också en fråga om att kunna göra något med stor precision.

Psykologiskt finns det dock en hel del olikheter. Hon menar att det är betydligt lättare att koncentrera sig vid en operation, »det faller sig så naturligt», än under en curlingmatch. I curling är det väldigt ganska lätt att vara koncentrerad när man spelar iväg en sten, men där är man inte aktiv själv hela tiden och då kan man tappa en del i koncentration.

– Jag jobbar jättemycket med mental träning, att lära mig fokusera även när det är lite lugnt och lite stilla. Annars är man inte lika tänd, och då är det lätt hänt att man t ex tittar på vad som sker på banan bredvid, skrattar hon.

»Kan ibland vara lite skrämmande»

Hon har samma passion, modell stor, för kirurgen som för curlingen. De båda intressena skapar emellertid helt olika känslor hos henne.

I curlingen har hon ett helt annat självförtroende än i jobbet. Hon har hållit på så länge och haft sådana framgångar att hon känner att hon behärskar det hon gör på banan »nästan så mycket man kan begära».

– Men när det gäller kirurgen så känner jag ibland att det är väldigt stort och brett och att jag inte har samma kontroll som i curlingen, och det kan ibland vara lite skrämmande. Och jag vet ju att jag aldrig kan uppnå samma grad av självförtroende inom kirurgen som i sporten.

Men hon hittar bra lösningar ur svåra situationer i jobbet:

– Det är ju ett lagarbete, så har man en ödmjukhet att våga fråga och få hjälp av andra kan man komma framåt.

»En barndomsdröm går i uppfyllelse»

Att den totala satsningen på jobbet inte blivit av fullt ut än beror på att curling fått OS-status – det är första gången grenen finns med på OS-programmet.

– Jag har alltid varit mycket idrottsintresserad och satt som klistrad framför TV:n under OS när jag växte upp. Det var jättespännande. Och att nu själv få vara med i OS gör att en barndomsdröm går i uppfyllelse. Det är verkligen

FOTO: TOMAS GUSTAFSON

– Att få vara med i OS innebär att en barndomsdröm går i uppfyllelse, säger en glad Elisabet Gustafson. Det känns som en present.

jättestort – det är det finaste man kan få vara med om som idrottsman.

Därför har hon satsat ännu hårdare än förut på sin sport det senaste halvåret med sikte på medalj (se ruta med rubriken Älskar att träna). Men hon får också offra mycket annat för att hålla den höga nivån. Därför är hon osäker på hur satsningen på sporten kommer att se ut i framtiden.

– Efter säsongen får vi få sätta oss ner i laget och diskutera. Jag tror jag kommer att fortsätta i någon form, men jag vet inte riktigt hur. Kanske kan man komma upp i en sån form att man kan klara sig med lite mindre träning, säger hon med ett stort skratt.

Är gift och vill ha barn

Elisabet Gustafson är gift men har inga barn.

– Men det vill jag ha, kan inte tänka mig att välja bort det.

Idag, säger hon, är hon helt osocial. Hon lever inrutat och har nästan inget liv utanför jobbet och curlingen.

– Men slutar jag med curlingen så frigörs ju en massa tid som jag kan använda till annat.

Hennes man heter Tomas Gustafson,

skrinnaren som på 1980-talet hade mycket stora framgångar, bland annat tog han tre guldmedaljer i OS. Så han vet vad som krävs i träningsinsats för att kunna idrotta på hög nivå.

– Jag är ju nästan aldrig hemma, men Tomas är mycket förstående. Det underlättar absolut, för det skulle säkert vara jättejobbigt om man höll på som jag och hade en man som satt hemma och väntade och var irriterad.

Framtiden inom arbetet har hon inte helt klar för sig. Men hon har arbetat en del med barn och vill gärna skaffa sig en dubbel specialistkompetens genom att komplettera sin nuvarande utbildning med barnkirurgi. Men det kommer att kräva att hon drar ner på curlingen.

– Ja, en försatt kombination av curlingen på den här nivån och kirurgin är nog omöjlig.

Tom Ahlgren

Älskar att träna

Elisabet Gustafson älskar att träna och beskriver sig själv som »nästan träningsnarkoman». Hela oktober 1997 var hon och laget i Kanada för träning och tävling. Det ingick som ett led i uppladdningen för EM, som de vann i december, och OS.

Veckorna hemma i Örebro har utöver arbetet bestått av träning på egen hand måndag till torsdag – mycket styrka, teknik och smidighet.

Även mental träning har ingått. Hon vill kunna vara totalt koncentrerad när hon spelar iväg stenen. Hon gillar att bli nervös, gillar när det är spännande, »det är en väldigt positiv känsla när det pirrar i magen.» Hon jobbar hårt med att kunna få den energin, vilket hon inte får om hon ligger för lågt i spänning.

Måste vara samspelta

Varje fredag till söndag har hon tränat med sina lagkamrater, de heter Katarina Nyberg, Louise Marmont och Elisabeth Persson, i Sollefteå. De har bland annat finslipat taktiska dispositioner, jobbat på att få kommunikationen att fungera, att sopa rätt osv.

Elisabet Gustafson understryker att det inte räcker med att bara sätta ihop individuellt skickliga spelare – de måste vara samspelta, vara ett lag.

Sitt senaste arbetspass gjorde hon på julafton, den enda tränings- och tävlingsfria dagen på flera månader.

På juldagen för hon till Umeå för träning och uppladdning fram till OS. Under tiden fram till dess fanns också ett par större tävlingar inlagda.

Hela denna satsning har varit möjlig tack vare en del tjänstledighet och jourkomp, »i dagens ekonomiska läge vill de ju att man tar ut jourkompen».

Hem kommer hon igen först i slutet av februari – med en OS-medalj?

Fäktmästaren och förste drömmilaren Två av de riktigt stora

En jublande Johan Harmenberg med den olympiska guldmedaljen i Moskva 1980.

Läkarna som är eller varit idrottsmän i världseliten är inte så många. Men visst finns de – bland andra en oerhört meriterad svensk värjefäkta-re och en idrottshistorisk engelsk löpare.

Johan Harmenberg nådde osannolika framgångar som värjefäkta-re. Han tog OS-guld 1980, blev världsmästare såväl individuellt, vid två tillfällen, som i lag, vann världscupen två gånger, med mera.

Och han vann Heidenheimer pokal två gånger, något som han själv tycker gav honom den starkaste känslan därför att den tävlingen var svårare att vinna än OS. IOS fick bara tre tävlanden från varje land vara med, i Heidenheim kunde bland alla andra t ex 30 ryssar delta, alla mycket bra.

I början av sin tävlingskarriär drevs han av att det var så roligt att fäktas. Men de senare åren hade han ett kristallklart mål – att bli bäst i världen.

Under två år avbröt han därför sina medicinstudier och gjorde nästan ingenting annat än satsade på fäktingen, en satsning som bland annat resulterade i OS-guldet.

Idag, 43 år gammal, är han docent och medicinsk chef på läkemedelsbolaget Medivir i Huddinge. Han forskar kring antiviralmedel.

Jobbet tar mycket tid, men han motionerar regelbundet och alternerar mellan innebandy, fäktning, tennis och löpning. Han är gift och har två barn, 10 och

Roger Bannister har givit allt, han spränger målsnöret och drömmilen är ett faktum.

7 år gamla, »som bara har idrott i huvudet», berättar han.

Den internationellt mest kände idrottande medicinen är kanske engelsmannen och medeldistanslöparen Roger Bannister. Han vann aldrig något OS, var dock finalist i Helsingfors 1952 där han blev fyra på 1500 meter. Där- emot blev han bl a Europamästare.

Men riktigt berömd, ja idrottshistorisk, blev han vid ett lopp på engelska milen i Oxford den 6 maj 1954.

Under flera år hade världens elitlöpare kämpat för att spränga en gräns som många då trodde var ouppnåelig, att springa en mile på mindre än 4 minuter. Och Bannister lyckades – han blev först att göra en så kallad drömmil. Tiden var 3.59,4.

Han gjorde sig sedan också ett namn som läkare och var bland annat ordförande i »Conseil international pour l'education physique et la science du sport» 1976–82.

År 1975 adlades Bannister, blev Sir Roger, av drottning Elisabeth. Och 1990 rankades hans drömmil från 1954 av Sports Illustrated som en av de tio främsta idrottshändelserna genom tiderna.

Han är idag 68 år och bor i London.

Tom Ahlgren